

PRETOR ADVOKAT AS

Postboks 1734

7416 TRONDHEIM

Saksbehandler, innvalgstelefon

Hilde Ely-Aastrup, 74168074

Avslag på søknad om dispensasjon fra forskrift om fredning for Tautra med Svaet naturreservat og fuglefredningsområde - flytebrygge med landgang - Frosta

Vi viser til søknad datert 28.06.2021 om dispensasjon fra bestemmelsene i verneforskriften for Tautra med Svaet naturreservat og fuglefredningsområde for opparbeidelse av småbåtanlegg på eiendommen gnr. 86 bnr. 2 på Tautra i Frosta kommune. Vi viser også til felles befaringsrapport på det aktuelle stedet den 10.09.2021 og mottatt supplering til søknaden, datert 21.12.2021.

Vedtak

Med hjemmel i verneforskriften for Tautra med Svaet naturreservat og fuglefredningsområde, fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19. desember 2003, § 5 punkt 1, avslås søknaden om etablering av flytebrygge med landgang.

Søknaden

Det søkes om etablering av småbåtanlegg på gnr. 86 bnr. 2 i Frosta kommune for inntil 32 båter. Anlegget vil ha en lengde på 48,5 meter og etableres inntil opparbeidet parkeringsplass og et servicebygg. Sjøområdet er i kommuneplanens arealdel vedtatt 29. september 2020 avsatt til «ny småbåthavn».

Tautra er et populært område, og besøkende kommer både kjørende og via sjøveien. Tautra har per i dag ingen anlegg for å ta imot reisende som kommer med båt. Det er i dag ingen plasser for private båter å ligge på Tautra. Det er i grunnboka registrert 28 boligenheter og 10 fritidsboliger på Tautra. I tillegg har Tautra et overnattingssted med restaurant og butikk, festivalområde, forsamlingshus, kloster butikk mv. På grunn av ferdselen til Tautra, medfører spredt oppankring en større belastning på sårbare områder innenfor naturreservatet og fuglefredningsområdet enn hva en felles småbåthavn i dyrefredningsområdet vil gjøre.

Den indre pilgrimsleden går til Tautra med båtskyss og videre til Trondheim, noe som også fordrer at det er tilgjengelige båtplasser. Eksisterende kai på Tautra er i svært dårlig forfatning, og det er på denne bakgrunn mest formålstjenlig å etablere et nytt anlegg. Det er nødvendig med en småbåthavn på Tautra, både for fastboende, tilreisende og for næringsvirksomhetene.

For å minimere sannsynligheten for at fugl kan bli sittende fast inne i konstruksjonen, vil det bli sveiset inn rør (6 tommer) gjennom understellet på 400 mm i vannskorpen på langsiden. Det vil dermed komme dagslys inn i konstruksjonen, og være god plass for at fugl som har kommet inn også kommer seg ut. Det tverrgående røret vil ligge 7,5 cm under midten av konstruksjonen, og dermed ha 3-4 cm vann og 11-12 cm vil være «åpent».

Område merket småbåthavn i kommuneplanens arealdel

I og med at tiltaket er omsøkt etablert innenfor et areal merket «småbåthavn» i kommuneplanens arealdel, tas det med en omtale av dette forholdet her.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Statsforvalteren i Trøndelag hadde i forbindelse med kommuneplanens arealdel for Frosta 2015-2027 kommentarer og innsigelse til småbåthavna i Sørhamna på Tautra. Innsigelsen ble fulgt opp av kommunen gjennom reguleringsbestemmelser 2.1. og 2.2:

«§ 2. *Krav om regulering*

§ 2.1 *For nye og ved fortetting og/eller utvidelse av eksisterende byggeområder samt større bygge- og anleggstiltak og andre tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn kreves reguleringsplan.*

§ 2.2 *Det stilles krav om reguleringsplan med en detaljert utredning av konsekvenser for biologisk mangfold for følgende utbyggingsområder:*

- B5 Moksneshaugen
- BFR2 Risethøgda
- BFR3 Aunsjøen
- BC1 Orsand/Brattvika
- BN1 Liavatnet/Myraune
- BN6 Ulvikkorsen
- BKB1 Island
- BKB2 Brattsvedal
- SPP3 Tautra - Klostergården
- SVS1 Tautra - Valen
- Frostastien innenfor 100-metersbeltet til sjø»

Dette innebærer at før det eventuelt (dersom det hadde blitt gitt dispensasjon etter verneforskriften) kan bygges en småbåthavn i området, må det startes en reguleringsplan med en konsekvensutredning med grundige undersøkelser av naturmangfold. Resultatene av en slik konsekvensutredning vil avgjøre om og i hvilket omfang man kan tillate en småbåthavn i området etter plan- og bygningsloven.

Verneformål og områdebeskrivelse

Formålet med fredningen av Tautra med Svaet er å bevare et viktig artsrikt våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området.

Hele øya Tautra med gruntvannsområdene rundt ble vernet i 1984. Året etter fikk området Ramsar-status som et internasjonalt viktig våtmarksområde. Deler av øya Tautra er vernet som naturreservat og fuglefredningsområde med ferdselsforbud i hekketida (områdene A og B). Resten av området har dyrelivsfredning (område C). Det omsøkte tiltaket ligger innenfor dyrelivsfredningsområdet, uten ferdselsrestriksjoner.

Hjemmelsgrunnlag

Dagens forskrift for Tautra med Svaet naturreservat og fuglefredningsfredningsområde ble fastsatt ved Kronprinsreg.res. 19.12.2003. I dyrelivsfredningsområdet er det ikke tillatt med virksomhet som forstyrrer fuglelivet unødige, jf § 5.1 i verneforskriften: *“Fugler, herunder deres reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelser, ut over det som følger av jord- og skogbruksdrift, herunder oppdyrking, og av vanlig ferdsel.”*

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskrifter vedtatt før 19.06. 2009, (for Tautra med Svaet, § 8) er erstattet av naturmangfoldloven § 48. Den har følgende ordlyd:

«Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.»

Statsforvalterens vurdering

Ifølge naturmangfoldloven (nml) § 7 skal nml §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer for offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet.

Fuglenes bruk av området

Det er kun fugler og deres reir og egg som er fredet i dette området og ikke selve arealet. Det er heller ikke ferdselsforbud her i hekketida selv om det er mange bakkehekkende fugl, særlig fiskemåke men også ærfugl, som har reir langs fjæra på strekningen fra Åbåten til Sørhamna og videre til moloen. Noen områder har særlig betydning for hekking slik som selve Åbåten, neset i nordøst som ligger litt nord for Sørhamna. Dette er fortsatt det viktigste hekkeområdet for ærfugl på Tautra. De første ukene etter klekking beiter ærfugl og unger i tangbeltet langs hele denne strekningen. Området nedenfor steinstranda med tangbelte og ikke minst ålegraseng, er viktig beiteområde også for andre fuglearter (særlig ender) i og med mangfoldet av smådyr som holder til i denne naturtypen. Anlegg av småbåthavn her vil i tillegg til forstyrrelser redusere kvaliteten på ålegrasenga pga utskygging, og dessuten øke risikoen for oljesøl og annen forurensning i dette viktige leveområdet for fugl.

At området med Sørhamna er et viktig leveområde for en rekke arter, ser vi tydelig av alle observasjonene av fuglearter registrert i Artsobs akkurat her. Mange av artene står som truet i norsk rødliste for arter (2021). Av arter som er observert bare de siste 2-3 årene, kan nevnes stjertand (VU=sårbar), svartand (VU), makrellterne (EN=sterkt truet), sjøorre (VU), horndykker (VU), fiskemåke (VU), gråmåke (VU), teist (NT=nær truet), havelle (NT) og ærfugl (VU). På bakgrunn av eksisterende informasjon om fuglenes bruk av strandområdet mellom Åbåten og moloen, mener vi at kunnskapsgrunnlaget jf. nml § 8 er godt nok til å fatte vedtak i saken. Vi ser derfor bort fra føre-var-prinsippet i nml § 9.

Folk og forstyrrelser

Det er i dag lite ilandstigning fra båter på Tautra andre steder enn på eksisterende kaianlegg i Sørhamna og på landgangsbrygga nedenfor Trondhjems Seilforenings hytte, Cuba, nærmere Åbåten. Seilforeningens landgangsbrygge ble gitt dispensasjon til å etableres i 2012, med vilkår om å fjerne 3 gamle ilandstigningsanlegg i samme område. Det ene nye anlegget kanaliserte ferdselen bedre enn de gamle, fra sjøen og opp til hytta, og en bredere del av fjæra ble «frigitt» til fuglelivet. Dette anlegget kan bare brukes til i land- og ombordstigning, og ikke til fastlegging av båter.

I lange tider har Sørhamna vært det tradisjonelle anleggsstedet for båter til Tautra, og fortsatt står den gamle kaien her. Fram til i dag har både ribber og pilgrimsbåten brukt den gamle kaien for

ilandstigning. Kaien er imidlertid i dårlig stand, og eier har søkt og fått innvilget å skifte ut pilarer for vedlikehold av kaien. Ved å utbedre kaien og gjøre den mer egnet for ilandstigning, vil det være fysisk mulig å fortsette bruken som tidligere.

En småbåthavn med faste båtplasser vil trolig medføre økt trafikk i forhold til i dag, både på sjøen og av folk på land i dette området. Fugler er avhengige av ro både for hekking og beiting. Økt ferdsel fra folk vil forstyrre de hekkende fuglene ytterligere i dette området og fortrenge beitende fugl i fjæra, i tangbeltet og ålegrasenga like utenfor. Ut fra et biologisk mangfold-synspunkt, er grensen for hva fuglelivet på Tautra tåler av forstyrrelser, allerede nådd. Ifølge nml § 10 skal den samlede belastningen på økosystemet vurderes. Sjøfugl som ærfugl og fiskemåke er to av mange fuglearter som sliter i dag med synkende bestander langs hele kysten. Belastningene er sammensatte, men fortrenkning av leveområder er en av de medvirkende faktorene. På Tautra har antallet besøkende i mange år vært høgt, og ifølge fastboende har trafikken økt ytterligere de siste årene.

Miljørettsprinsippene nml § 11, at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre skade på naturmangfoldet, og nml § 12, at det skal tas utgangspunkt i teknikker og driftsmetoder som begrenser skader på naturmangfoldet, begge prinsippene vurderer vi til ikke å være relevante i denne saken siden søknaden avslås.

Internasjonale mål og forpliktelser

Regjeringen har bestemt at FNs bærekraftsmål, jf. 2030-agendaen, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer. Både lokale og regionale myndigheter har ansvar for å følge opp målene som er satt, blant annet nr. 15 som sier at vi skal «*beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer,...*». Punkt 15.5 sier at vi skal «*iverksette umiddelbare og omfattende tiltak for å redusere ødeleggelsen av habitater, stanse tap av biologisk mangfold...*» I forrige rødliste for arter (2015) var ærfugl og fiskemåke vurdert til å være «nær truet (NT)». På bakgrunn av et grundig kunnskapsgrunnlag ble det i 2021 konkludert med at utviklingen går i feil retning og begge artene står nå som truet i kategorien «sårbar» (VU).

Det å nå målet om å stanse en bit for bit nedbygging av habitater der trua arter lever, vil bli krevende i årene framover. Dette vil være spesielt viktig i verneområdene våre, og ikke minst gjelder det Tautra som har internasjonal status som Ramsarområde.

Naturmangfoldloven § 48

Sørhamna ligger i dyrefredningsområdet på Tautra der «*fugler, herunder deres reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelser...*» En konsentrert og økt forstyrrelse av fuglelivet i Sørhamna, mener vi ikke veier opp for at det blir enkelte færre mindre forstyrrelser rundt omkring på Tautra. For å kunne gi et tiltak dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, må noen vilkår være oppfylt. Det ene er at tiltaket ikke kan stride mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. På bakgrunn av vurderingene over kan vi ikke konkludere med at dette vilkåret er oppfylt. De andre anledningene til å gi dispensasjon er dersom tiltaket av sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. I dette tilfellet er ikke småbåthavn nødvendig av sikkerhetshensyn. Hovedvilkåret for samfunnsinteresse er at det må være vesentlig. I tillegg er det et vilkår om at tiltaket er nødvendig. Med vesentlig samfunnsinteresse menes tungtveiende hensyn av nasjonal betydning. Dette kan være for eksempel viktige kommunikasjonsanlegg som flyplasser, jernbane eller større samferdselsprosjekter. Saker som har stor lokal interesse eller regional betydning er ikke tilstrekkelig som grunnlag for dispensasjon etter denne bestemmelsen (jf. Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter. Miljødirektoratet, veileder 2014).

Konklusjon

Vi har forståelse for at fastboende og næringsdrivende på Tautra ser fordelene ved det å ha båtplasser tilgjengelig i nærheten. En samlokalisert og felles småbåthavn vurderer vi ofte til å være en god løsning. I Sørhamna på Tautra eksisterer det allerede et kaianlegg. Slik vi ser det, vil den beste løsningen være å ruste dette anlegget opp slik at båter kan fortsette å legge til der, selv om dette ikke vil oppfylle behovet for en småbåthavn med faste båtplasser. Statsforvalteren har imidlertid ansvaret for å ivareta fuglelivet på Tautra, et viktig Ramsarområde med store naturfaglige og sårbare verdier. I denne saken vektlegger vi hensynet til fuglenes bruk av området høyere enn menneskelige ønsker om mer tilgjengelig og aktivt båtliv.

Klageadgang

Det er klagerett på vedtaket i medhold av forvaltningslovens Kap. VI. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, og sendes Statsforvalteren i Trøndelag, innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Hilde Ely-Aastrup
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Terje Viken	Tautervegen 433	7633	FROSTA
Frosta kommune	Fånesvegen 1	7633	FROSTA
Liv-Oddveig Wangberg	Klostergårdsvegen 78	7633	Frosta